Boekbespreking

G. LINDNER, 1977. Elseviers gids van de zeeschelpen. Elsevier, Amsterdam/Brussel, 256 pp., "met [ca.] 1300 afbeeldingen waarvan 1100 in kleuren". Vertaling en bewerking Dr. E. Gittenberger. Prijs geb. *f* 35,–.

Deze nieuwe gids voor verzamelaars van voornamelijk exotische zeeschelpen is de nieuwste aanwinst voor de boekenplank van de serieuze amateur en de vakman. Ondergetekende aarzelt niet deze gids, niet te verwarren met A.H.P. Oliver's Elseviers Schelpengids (1975), de beste te noemen die momenteel voor het Nederlandse taalgebied beschikbaar is. Jammer genoeg laat de beperkte Nèderlandse markt maar zelden een origineel boek op ons vakgebied toe; de faunadeeltjes van Van Benthem Jutting en boeken als Kaas & ten Broek, Entrop, en Gittenberger, Backhuys & Ripken dienen hier met ere genoemd te worden. Het door Gittenberger bekwaam bewerkte nieuwe boek is het eerste in de Nederlandse taal waarmee een groot aantal exotische mariene schelpen gedetermineerd kan worden. Helaas is het aantal soorten zo enorm groot (zie onder) dat een dergelijke gids een keus moet maken uit de algemeenste, d.w.z. soorten die algemeen in de handel te verkrijgen zijn en die op veel bezochte exotische stranden gemakkelijk te verzamelen zijn. Uiteraard is er ook een beperking wat grootte betreft; het is onmogelijk in een dergelijke gids de kleinere en kleinste soorten te behandelen.

Het boek bestaat uit een algemene inleiding (pp. 5-16), een bespreking van de systematische categorieën tot op familieniveau, waarbij de meeste geslachten ook opgesomd worden (pp. 17-111), 64 platen in de vorm van in het algemeen goede kleurenfoto's op lichtblauwe achtergrond en een begeleidende tekst (pp. 112-239), en wordt besloten door gegevens over literatuur, verenigingen, enz. (pp. 241-243), gevolgd door een register (pp. 244-256). De 64 platen zijn als volgt verdeeld: pl. 1-50 Prosobranchia, pl. 51 Opisthobranchia en Pulmonata, pl. 52-63 Bivalvia en pl. 64 Scaphopoda, Polyplacophora en Cephalopoda. Het eerste gedeelte is geïllustreerd met goede zwartwitte foto's en een lijntekening.

Uiteraard bevat een dergelijk boek maar weinig Europese soorten; dat is in eerste instantie ook niet de bedoeling. Overigens is het boekje wel erg royaal wat betreft het aantal soorten; op p. 7 wordt een totaal van ca. 127.000 soorten voor de gehele groep opgegeven, waarvan ca. 105.000 slakken. Volgens ondergetekende is dat wat al te veel. Men hoeft het niet helemaal eens te zijn met Boss (1971), die het houdt op totaal ca. 50.000 soorten, waarvan 37.500 slakken, maar zulke grote getallen als hier opgegeven worden, zijn vandaag de dag niet meer geloofwaardig. Het is zeer prijzenswaard dat overal auteursnamen en jaartallen opgegeven worden; dat maakt het de serieuze liefhebber, die eens wat verder wil zoeken en ook met nomenclatuur (synoniemen!) te maken krijgt, wat gemakkelijker.

Dat het Nederlands wat minder breedsprakig is dan onze buurtaal, blijkt o.a. uit het witte vlak op p. 111. De enige serieuze kritiek van ondergetekende heeft betrekking op een paar details van het

gedeelte op pp. 241-243. Bij de handboeken mist men belangrijke titels als Grassé, Hyman en Morton, bij de wetenschappelijke tijdschriften Journal of Conchology, Proceedings of the Malacological Society of London (nu Journal of Molluscan Studies) en Journal de Conchyliologie, bij de verenigingen de Malacological Society of London, bij de tijdschriften voor verzamelaars Conchiglie, enz. Deze omissies zijn te betreuren, evenals het feit dat namen van handelaren genoemd zijn. Tevens is nauwelijks gewezen op aspecten van molluskenbescherming (al te fanatieke verzamelaars, het bestaan van beschermende maatregelen in talrijke landen, eventuele implicaties van de nieuwe Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten, zeevervuiling, enz.).

Ondergetekende wenst er echter de nadruk op te leggen dat dit detailkritiek is; het is gemakkelijk genoeg fouten en omissies te vinden in een boek dat zoveel gegevens bevat. Bovendien is het welhaast onmogelijk in een dergelijk werk iedereen tevreden te stellen. Als bewerker heeft men een basistekst waar men aan gebonden is. Samenvattend kan gezegd worden dat hier een zeer belangrijke bijdrage voor de bibliotheek van de schelpenverzamelaar verschenen is; het werk is eveneens van belang voor schoolbibliotheken, meer algemeen geïnteresseerde biologen, musea, enz. Het boek van Lindner in de bewerking van Gittenberger is momenteel de beste inleiding tot de vormenrijkdom van de zeemollusken van de gehele wereld in de Nederlande taal.

A.C. VAN BRUGGEN